

JAARVERSLAG TIJDLIJN VAN LEERSUM 2020

Sinds de start in 2018, is de Tijdlijn van Leersum verder ontwikkeld. De Tijdlijn van Leersum heeft haar plek bij de Historische Vereniging Leersum definitief gevestigd en ook in de Leersumse samenleving is de Tijdlijn steeds bekender. Bij de tentoonstellingen en tijdens het archeologisch- / historisch koffie-uur komen bezoekers van (ver) buiten de regio. Het bestuur van de HVL is nauw betrokken bij de ontwikkelingen van de Tijdlijn.

Team Tijdlijn

Er is een aantal vrijwilligers die zich inzet voor de Tijdlijn van Leersum. De vaste kern bestaat uit de beheerder van de Tijdlijn Jos Rams. Daarnaast doet Frans Kromhout de research en Jolanda Boere houdt zich bezig met de publiciteit en sociale media. De gemeente-archeoloog Peter Weterings levert inhoudelijke kennis en geeft adviezen.

Er zijn ook vrijwilligers die bepaalde werkzaamheden verrichten, zoals Dirk van der Meer die materiaal heeft verzameld t.b.v. de tentoonstelling over de Leersumse schapen en meegewerkt heeft aan het boekje met de wandelroute (zie hieronder bij 'overige activiteiten'). Ook Arjan Griffioen heeft geregeld werkzaamheden verricht t.b.v. de Tijdlijn. Deze vrijwilligers leveren een essentiële bijdrage aan het voortbestaan van de Tijdlijn.

Bekostiging

Met behulp van sponsors en fondsen/subsidies is de Tijdlijn opgebouwd. De HVL stelt jaarlijks een vast bedrag ter beschikking. Om de Tijdlijn laagdrempelig te houden wordt er geen entreegeld gevraagd. Een vrijwillige donatie van de bezoekers is uiteraard welkom.

Vaste sponsor voor het archeologisch koffie-uur is Albert Heijn Leersum die maandelijks de koffie/thee en koek doneert.

In 2020 is er gebruik gemaakt van gelden die ontvangen zijn van Kern met Pit (project boek "Schapen in Leersum (en Amerongen)". In december 2020 werd bekend dat de Tijdlijn van Leersum weer geselecteerd is voor de Kern-met-Pit-prijs 2021 (project "historische fietsroute").

Door de verhuizing (zie bericht onderaan dit verslag) was het noodzakelijk op extra vloeroppervlak te creëren in De Binder t.b.v. opslag van materiaal van de Tijdlijn. De gemaakte kosten zijn betaald door de gemeente.

Financieel overzicht

Voor een overzicht van inkomsten en uitgaven wordt verwezen naar het financieel jaarverslag van de Historische Vereniging Leersum.

Van de binnengekomen gelden is o.a. promotiemateriaal gemaakt en is tentoonstellingsmateriaal aangekocht.

Schenken

Er is een schenking ontvangen van Jeltje Nolte. Haar kinderen hebben lang geleden in een oude schaapskooi voorwerpen gevonden, die zij geschonken heeft aan de Tijdlijn voor de tentoonstelling over de schapen.

Verder zijn er boeken geschonken door Alfred Leppain uit Maarsbergen. Het betrof een aantal boeken over Nederlands Indië.

Er is een steen geschonken, die gevonden is in een tuin van een woning vlakbij de Darthuiserweg tijdens werkzaamheden in het verleden. Er is toen waarschijnlijk een historische brandplaats gevonden met meerdere (verkoelde) voorwerpen. De steen is het enige wat er van bewaard is gebleven. Door de coronamaatregelen kon het nog niet door de steen-deskundige beoordeeld worden.

Bij graafwerkzaamheden in de tuin van Kasteel Broekhuizen zijn diverse laat-Middeleeuwse vondsten gedaan. Deze vondsten zijn in het bezit van de Tijdlijn en zodra de coronamaatregelen het toelaten zal het gedetermineerd worden door de gemeente-archeoloog.

Tentoonstellingsthema's

Op 25 januari is de nieuwe tentoonstelling "Leersum en zijn schapen" geopend door wethouder Hans Waaldijk en voorzitter KeesJan Spijker. Gemeentedichter Gera Ponk droeg een mooi schapengedicht voor.

Tijdens deze opening werd ook het boek gepresenteerd dat door Frans Kromhout en Albert Wessels is geschreven, met als eindredacteur Peter van Oosten de Boer. In dit boek staan wetenswaardigheden, interviews en afbeeldingen over schapen in Leersum. Het boek werd aangeboden aan de leden van de HVL ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van de vereniging en was daarnaast te koop voor andere geïnteresseerden. Deze tentoonstelling zou tot de zomer duren, maar eind februari kwam de eerste patiënt met het coronavirus in Nederland. Per 16 maart werden er coronamaatregelen ingevoerd wat o.a. inhield dat er geen bijeenkomsten meer mochten zijn en er anderhalve meter afstand van elkaar genomen moest worden. Door deze maatregelen moest de bibliotheek sluiten en dus ook de Tijdlijn. Tijdens de latere versoepeling van de maatregelen kon de Tijdlijn weer bezocht worden. Vanwege de sluiting van de Tijdlijn, is besloten om de tentoonstelling tot december 2020 door te laten gaan.

In het najaar werd bekend dat er in De Binder veranderingen zouden plaatsvinden. De bibliotheek zou verhuizen en op de verdieping zou een sportschool komen. Ook de Tijdlijn moest dus verhuizen. Na goed overleg is in het voorportaal van De Binder een tentoonstellingsruimte ingericht worden. Het tweede thema van 2020 (hulpverleners van Leersum: brandweer, politie en EHBO) zal in 2021 gaan plaatsvinden als de coronamaatregelen het toelaten.

Op 16 november is ons zeer gewaardeerd bestuurslid en penningmeester Jan Meijer onverwacht overleden. Ter nagedachtenis aan hem is er in de Tijdlijn (in het voorportaal van De Binder) een aantal fotocollages van Cees Keur te zien over het leven van Jan. Hij heeft voor de HVL en ook voor de Tijdlijn veel betekend. Hij was enthousiast en kritisch betrokken en een goed bewaarder van de penningen, waardoor we voor de Tijdlijn veel voor elkaar konden krijgen. Hij verdient het dan ook om een plek te hebben in de eregalerie van de Tijdlijn.

Archeologisch-/ historisch koffie -uur

Ook in 2020 zijn er weer archeologische- en historische koffie-uurtjes geweest.

Op 31 januari was het eerste koffie-uur van het nieuwe jaar. Het was weer gezellig druk met zo'n 12 bezoekers.

Op vrijdag 28 februari heeft Ineke Vrij een demonstratie en lezing gegeven over wolbewerking en wolspinnen. Er kwamen zo'n 22 bezoekers die zelf wol konden spinnen met een spinsteen of met het spinnenwiel. Het was een interessante avond.

Het historisch koffie-uur van 27 maart kon niet doorgaan vanwege de corona-maatregelen. Ook het koffie-uur van 24 april, waar vuursteenskundige Pieter Dijkstra aanwezig zou zijn, kon niet doorgaan.

Op 28 augustus kon er weer een koffie-uur gehouden worden. Niet in de studieruimte, maar corona-veilig op het balkon. Daarna werden de corona-maatregelen weer aangescherpt waardoor de rest van het jaar geen koffie-uur meer is gehouden.

Overige activiteiten

- ZOUTE-inval

Bibliotheek ZOUT, met vestigingen in de dorpskernen van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, organiseert op woensdag- of donderdagochtend lezingen en workshops. Deze worden afwisselend in een van de filialen gehouden en heten ZOUTE-inval.

Op 12 en 18 maart heeft Jolanda Boere als Aletta Jacobs verteld over haar leven tijdens de ZOUTE-inval in resp. bibliotheek Leersum en de Cantina in Doorn. Helaas was er een epidemie van het coronavirus en is de lezing van 18 maart geannuleerd. Op de lezing van 12 maart kwam daardoor een handjevol bezoekers.

- Overige

-Op 8 januari heeft Jos bij een school in Veenendaal verteld over het verzet en jodenvervolgging tijdens WO II.

-Met een aantal andere HVL-bestuursleden is Jos op 15 januari aanwezig geweest bij de selectiedag van foto's over de bevrijding. Ook Jos heeft een aantal foto's ingestuurd over de bevrijding van Leersum. Helaas zijn deze foto's niet gekozen voor de provinciale en landelijke fototentoonstelling.

-Op 18 januari heeft Jos Rams, vergezeld door Frans Kromhout en Jolanda Boere het ingediende kern-met-pit-project gepresenteerd. Het project was het boek dat door Frans Kromhout en Albert Wessels is samengesteld over de schapen in Leersum en Amerongen. In januari 2021 wordt het certificaat uitgereikt met bijbehorende prijzengeld als het project afgerond is.

-op 18 februari was Jos aanwezig bij de ontdekte waterput in Doorn. De put werd ooit gebruikt als watervoorraad voor de brandweer.

-De Tijdlijn van Leersum heeft meegedaan met de soepwedstrijd om de Gouden Soeplepel. Deze twee-jaarlijkse wedstrijd van de Stichting Samen Soepen werd op vrijdag 24 januari gehouden in de raadszaal in Doorn. De Tijdlijn heeft meegedaan met een 'schapensoep', gemaakt door slagerij Van Dijk. Jos heeft de presentatie gedaan. Helaas is onze soep niet in de prijzen gevallen.

-in maart kwam een bericht van een Leersumer binnen, die bij de verbouwing van zijn tuin op een waterput was gestuit. Aan de hand van foto's (i.v.m. de anti-coronamaatregelen kon de tuin niet bezocht worden) is vastgesteld dat het niet om archeologisch materiaal ging.

-op 24 april heeft Hans van Brenk uit handen van burgemeester Naafs een koninklijke onderscheiding gekregen. Hans had een uitgebreide verzameling van Leersumse voorwerpen en foto's. Hij weet veel van de geschiedenis van Leersum. Een deel van zijn collectie is permanent te bezichtigen in de Tijdlijn.

-In de maand mei werd herdacht dat het 75 jaar geleden was dat Nederland bevrijd werd.

Jos Rams heeft voor deze gelegenheid een diashow samengesteld met foto's uit de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De bedoeling was om deze diashow in alle dorpskernen te tonen, zoals in de Binder. Helaas kon dat door de coronamaatregelen niet doorgaan, omdat openbare gebouwen gesloten waren. De diashows zijn wel vertoond op de website van de Tijdlijn. Ook hebben we op onze website, facebookpagina en twitter dagelijks de verzetskrant Victorie gestaan van dezelfde dag 75 jaar geleden. We begonnen op 2 april en de laatste krant was van 9 mei 1945.

-Jos is in juni aanwezig geweest bij opgravingen in Amerongen. Hij heeft daarbij de archeoloog geassisteerd bij het onderzoeken van de gemaakte sleuven. Er werden o.a. muntjes, knoopjes, gespen en een spatbord van een motor uit WO II gevonden.

-tijdens de zomermaanden en coronamaatregelen hebben Jos en Frans Kromhout het hekwerk van de Wilhelminaboom, bij het oude gemeentehuis gerestaureerd. Op 31 augustus, de geboortedag van Wilhelmina, is dit hek opnieuw onthuld door wethouder Hans Waaldijk en KeesJan Spijker.

-Frans en Jos hebben in de zomermaanden ook het bankje en hek opgeknapt rond de herinneringsboom ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijk van Koningin Juliana en Prins Bernhard bij het kruispunt van de Kon. Julianalaan en de Pr. Bernhardlaan.

-Begin oktober kon de historische wandelroute worden gepresenteerd ter gelegenheid van de viering 75 jaar bevrijding. Deze wandelroute die gebaseerd was op de wandelroute van VVV "Leersums bloei" uit 1995, is door Jos en Frans uitgebreid tot 29 locaties in het dorp, die een rol hebben gespeeld in de mobilisatie-, bezetting- en bevrijdingsperiode. Op de website www.ontdekkingstochtleersum.jouwweb.nl worden alle locaties beschreven en verrijkt met foto's, filmpjes en geluidsfragmenten. Voor de wandelaars is een boekje gemaakt waarin de locaties kort beschreven staan en waarbij een QR-code is geplaatst. De wandelaars kunnen de QR-code scannen en worden dan doorgeleid naar de subpagina van de website waar de informatie over de betreffende locatie staat. Klaas-Jan Koelewijn, franchiser van Albert Heijn Leersum, heeft de drukkosten van het boekje voor zijn rekening genomen. De boekjes worden dan ook gratis door AH aangeboden. De eerste oplage was al snel 'uitverkocht'. Eind november is een tweede oplage gedrukt en nogmaals gratis ter beschikking gesteld bij AH Leersum.

-in november was Jos aanwezig bij het openmaken van de 'bunkertjes' in het bos bij de Hoogstraat. Het was onduidelijk waarvoor deze bunkertjes gebouwd waren en wat er achter de dichtgelaste toegang te zien was. Op initiatief van Natuurmonumenten zijn de twee bunkertjes geopend. Helaas was er geen spectaculaire vondst, wel veel afval dat na afdichting van de bunkertjes door de kijk-/schietgaten naar binnen is gegooid. De bunkertjes bevatten een kleine éénpersoonsruimte, maar het is onduidelijk gebleven waarvoor ze dienden.

-in november kwam er via de facebookpagina van de Tijdlijn een bericht binnen van een oud-Leersumer die naar Israel was geëmigreerd. Hij is nazaat van mevr. Van Straaten, die in de Blaasbalg (Scherpenzeelseweg 56) heeft gewoond. Hij wilde graag meer informatie over de woning en zijn familie. Met hulp van Dirk van der Meer hebben we deze meneer foto's en oude kaarten kunnen mailen.

- Tijdens de Maand van de geschiedenis (oktober) en nationale archeologieweekend (8, 9 en 10 okt) waren geen activiteiten vanwege de coronamaatregelen. Tijdens Open Monumentendag (12 sept) waren wel gebouwen geopend, waaronder de Tombe van Nellesteijn. Jos en Frans hebben aan de voet van de tombe, bij de grafheuvels gestaan en bezoekers verteld over de prehistorie. Daarbij konden ze een aantal prehistorische voorwerpen tonen.

-Helaas zijn door de coronamaatregelen een flink aantal activiteiten van de Tijdlijn/Jos niet doorgegaan, zoals de lezing over metaaldetectie, de militair-historische excursie van Staatsbosbeheer op het Leersums Veld en (zoute-inval)lezingen.

-Jos heeft een plan gemaakt om enige reparatie aan de dorpspomp op het Kerkplein uit te voeren en de gemeente heeft financiën ter beschikking gesteld voor de renovatie van deze waterpomp. De werkzaamheden zullen in 2021 gaan plaatsvinden.

Promotie en publiciteit

De Tijdlijn van Leersum heeft een eigen website, facebookpagina en twitteraccount en wordt vermeld op de website van de HVL. Bij nieuwe tentoonstellingen en de maandelijkse koffie uurtjes komen er berichten in het lokale huis-aan-huisblad en abonnee-krant "De Kaap" en op de digitale versie van deze krant. Ook wordt via de lokale social media gecommuniceerd. Op facebook worden onze berichten door ruim 600 mensen bekeken en er zijn ruim 100 vaste volgers op Twitter, maar onze twitterberichten worden door ruim 1200 twitteraars bekeken.

Er is een poster ontwikkeld, met bijbehorende flyers over de Tijdlijn en over het archeologisch koffie uur. De posters hangen op plaatsen waar veel bezoekers komen, zoals het winkelcentrum, de Binder, de bibliotheek en een groot woonzorgcentrum. De flyers liggen op diverse plekken in en rondom het dorp. Verder zijn er visitekaartjes die ook een bijdrage leveren aan de bekendheid van de Tijdlijn. En zijn er twee banners gemaakt met de algemene informatie over de Tijdlijn.

In het najaar van 2019 is de nieuwsbrief geïntroduceerd. Abonnees krijgen ongeveer 1 x per maand een nieuwsbrief gemaild met nieuws en informatie van en over de Tijdlijn. Eind 2020 waren er zo'n 70 mensen die zich geabonneerd hebben.

Er is samenwerking met Cees Keur als fotograaf (tevens bestuurslid HVL) en Arie Rebergen (videomaker). Beiden hebben beeldmateriaal gemaakt over de tentoonstellingen van de Tijdlijn en andere activiteiten. De lokale journalist van De Kaap Edith Hazelzet levert daar geregeld artikelen aan.

In "De Kaap" zijn diverse artikelen geplaatst. En de lokale zender Radio 90FM heeft ook een aantal keer aandacht besteed aan de Tijdlijn.

Bezoekers

Het is lastig in te schatten hoeveel bezoekers er in de Tijdlijn komen. Afgaande op de schatting van het personeel van de bibliotheek komen er zo'n 15 bezoekers per week. Daarnaast zijn er tijdens de opening in zo'n 30 bezoekers geweest en tijdens de archeologische/historische koffie-uurtjes komen ook altijd nog een paar extra bezoekers de tentoonstellingen bekijken. Op een gemiddeld koffie-uur komen zo'n 12 mensen. Als er een gastspreker is, zijn dat er veelal 20 – 30.

Verhuizing

De ruimte die de Tijdlijn gebruikte op de 1^e etage bij de bibliotheek wordt per 1 januari 2021 verhuurd aan een sportschool. Dat betekent dat de bibliotheek en de Tijdlijn is verhuisd naar de begane grond. In november hebben Jos en Frans de Tijdlijnruimte ontmanteld en in het voorportaal (hal) van de Binder de vitrinekasten geplaatst en de ruimte verder aangekleed. Omdat in het voorportaal geen opslagruimte is, hebben Jos en Frans in een andere ruimte in de Binder extra vloeroppervlak gerealiseerd waar materiaal van de Tijdlijn opgeslagen kan worden. In het voorportaal is tijdelijk een kleine tentoonstelling over 75 jaar bevrijding ingericht. En in wandvitrinekasten is een deel van de collectie tentoongesteld, die Hans van Brenk aan de HVL heeft geschonken.

Leersum, januari 2021.